

11.Sınıf COĞRAFYA 2.Dönem 2.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

Soru 1 (11.3.1): Amerika kıtasında ortaya çıkan İnka, Aztek ve Maya medeniyetlerinin konumlarını ve bu medeniyetlerin tarım yapmak için geliştirdikleri yöntemleri (örneğin basamaklı tarım veya su kanalları) coğrafi şartlar ile ilişkilendirerek açıklayınız. **Cevap:** İnka medeniyeti And Dağları'nın yüksek kesimlerinde kurulduğu için engebeli arazide "terasaşlama" yöntemini geliştirerek dağ yamaçlarını tarım alanına dönüştürmüştür. Aztek ve Mayalar ise Meksika ve Orta Amerika'nın tropikal ve yarı kurak şartlarında bataklıkları kurutarak veya gelişmiş sulama sistemleri inşa ederek mısır ve fasulye gibi ürünleri yetiştirmişlerdir. Bu medeniyetler, yer şekillerinin ve suyun kısıtlı olduğu alanlarda coğrafi engelleri teknolojik ve mimari zekayla aşarak yüksek seviyeli bir tarım kültürü oluşturmuşlardır.

Soru 2 (11.3.3): Türk kültürünün Balkanlar ve Avrupa üzerindeki izlerini; mimari eserler (köprüler, camiler, hanlar), dil etkileşimi ve toplumsal alışkanlıklar çerçevesinde analiz ediniz. Balkan coğrafyasının Türk kültürünün batıya yayılmasındaki kapı rolünü değerlendiriniz. **Cevap:** Osmanlı Devleti döneminde Balkanlar'a yerleşen Türkler; Mostar Köprüsü, Drina Köprüsü gibi anıtsal yapılarla coğrafyayı imar ederken, aynı zamanda bölge halkıyla yoğun bir kültürel etkileşim içine girmişlerdir. Balkan dillerine geçen binlerce Türkçe kelime, mutfak kültüründeki benzerlikler ve misafirperverlik gibi değerler Türk kültürünün bu bölgedeki kalıcı izleridir. Balkanlar, bu kültürel doku sayesinde Türklerin sadece askeri değil, sosyal ve sanatsal açıdan da Avrupa'ya açılan en önemli kapısı olmuştur.

Soru 3 (11.3.4): Türkiye'nin jeopolitik önemini artıran İstanbul ve Çanakkale boğazlarının, tarih boyunca ve günümüzde uluslararası ticaret ve askeri strateji açısından önemini değerlendiriniz. Bu boğazların Anadolu'nun medeniyetler merkezi olmasına katkısını açıklayınız. **Cevap:** İstanbul ve Çanakkale boğazları, Karadeniz'i dünyaya bağlayan tek su yolu olması nedeniyle tarih boyunca kıyı ülkeleri için hayati önem taşımış, bu da bölgenin sürekli bir ticaret ve siyasi güç odağı olmasını sağlamıştır. Boğazların kontrolü, kıtalar arası geçişleri elinde tutmak anlamına geldiği için büyük imparatorluklar burada merkez kurmuş ve bu durum Anadolu'da zengin bir medeniyet birikimine yol açmıştır. Günümüzde de küresel deniz ticareti ve enerji nakil hatları açısından bu boğazlar Türkiye'nin dünya siyasetindeki ağırlığını artıran en kritik coğrafi unsurlardır.

Soru 4 (11.3.5): Sanayileşmiş ülkeler ile gelişmekte olan ülkeler arasındaki ticaret ilişkisini "katma değerli üretim" kavramı üzerinden açıklayınız. Neden bazı ülkeler ham madde satmasına rağmen ekonomik olarak geride kalırken, bazıları ham maddeyi dışarıdan alıp işlemiş ürün satarak çok daha fazla zenginleşmektedir? **Cevap:** Sanayileşmiş ülkeler (örneğin Japonya veya Almanya), dışarıdan aldıkları ham maddeyi teknoloji ve bilgi ile işleyerek çok daha yüksek fiyatlı "katma değerli" ürünlere (makine, elektronik, ilaç) dönüştürürler. Ham madde üreten ülkeler ise (örneğin Nijerya veya Venezuela) emek yoğun bir üretim yapmalarına rağmen sattıkları ürünlerin birim fiyatı düşük olduğu için ekonomik büyümede zorlanırlar. Bu durum, küresel ekonomide teknolojinin ve üretimin pazar üzerindeki hakimiyetini ve hiyerarşisini belirleyen ana unsurdur.

Soru 5 (11.3.6): Turizm faaliyetlerinin çevresel sürdürülebilirlik üzerindeki etkilerini sorgulayınız. Bir bölgenin aşırı turist çekmesinin oradaki doğal kaynaklar, yerel yaşam ve kültürel doku üzerindeki olası risklerini "aşırı turizm" kavramı ile ilişkilendirerek açıklayınız. **Cevap:** Turizm ekonomik gelir getirir de, plansız ve aşırı yoğunluk (overtourism) doğal alanların tahrip edilmesine, su kaynaklarının tükenmesine ve atık sorununa yol açabilir. Ayrıca tarihi dokunun zarar görmesi ve yerel halkın yaşam alanlarının daralması, kültürel

11.Sınıf COĞRAFYA 2.Dönem 2.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

özgünlüğün kaybolmasına neden olabilir. Bu riskleri önlemek için "sürdürülebilir turizm" politikaları izlenmeli, bölgenin taşıma kapasitesi aşılmadan doğayla dost turizm faaliyetleri teşvik edilmelidir.

Soru 6 (11.3.7): Almanya'nın sanayileşme sürecinde İkinci Dünya Savaşı sonrası yaşadığı "ekonomik mucizeyi" değerlendiriniz. Almanya'nın ağır sanayiden yüksek teknolojiye geçişinde eğitilmiş iş gücü ve inovasyonun rolünü sanayileşme süreçleri açısından açıklayınız.

Cevap: Almanya, savaş sonrası yıkılan sanayisini nitelikli iş gücü, disiplinli çalışma ve Marshall Planı gibi desteklerle kısa sürede yeniden inşa etmiştir. Özellikle otomotiv, kimya ve makine sanayisinde dünya markaları yaratan Almanya, başarısını mesleki eğitim sistemi ile sanayi arasındaki güçlü bağa borçludur. Ar-Ge (Araştırma-Geliştirme) çalışmalarına verilen önem, Almanya'nın geleneksel sanayiye dijitalleşme ile birleştirerek (Endüstri dört tam onda sıfır gibi) küresel pazardaki rekabet gücünü korumasını sağlamıştır.

Soru 7 (11.3.8): Tarımsal üretimin ekonomideki payının yüksek olduğu ülkeler ile tarımın ekonomideki payının düşük olduğu gelişmiş ülkeleri kıyaslayınız. Bir ülkede tarımla uğraşan nüfus oranının az olması, o ülkenin tarımsal üretimde yetersiz olduğu anlamına mı gelir? Gerekçelendirerek analiz ediniz. **Cevap:** Gelişmiş ülkelerde (örneğin ABD veya Fransa) tarımla uğraşan nüfus oranı yüzde iki veya üç gibi çok düşük seviyelerdedir ancak bu ülkeler modern teknikler ve yoğun makine kullanımı sayesinde devasa üretim yaparlar. Gelişmemiş ülkelerde ise nüfusun yarısından fazlası tarımda çalışmasına rağmen verim düşüktür ve çoğu zaman öz tüketimi bile karşılamakta zorlanırlar. Dolayısıyla tarımsal nüfusun azlığı yetersizlik değil, aksine tarımın teknolojileştiğini ve iş gücünün sanayi ile hizmet sektörüne kaydığını, yani ülkenin geliştiğini gösterir.

Soru 8 (11.3.9): NATO (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) ve OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü) kuruluşlarını etki alanları ve uzmanlık alanları açısından karşılaştırınız. Bu örgütlerin küresel siyaset ve ekonomi üzerindeki baskı güçlerini örnekleyiniz. **Cevap:** NATO, üye ülkelerin güvenliğini sağlamak amacıyla kurulmuş askeri ve siyasi bir savunma örgütüdür; küresel güvenlik krizlerinde caydırıcı bir güç olarak rol oynar. OPEC ise petrol fiyatlarını belirlemek ve üretimi kontrol etmek amacıyla kurulmuş ekonomik bir örgüttür. OPEC'in aldığı üretim kısıtlama kararları dünya enerji fiyatlarını doğrudan etkileyerek küresel ekonomide büyük dalgalanmalara neden olabilirken; NATO'nun kararları ise bölgesel çatışmaların yönünü değiştirebilir. Her iki örgüt de kendi alanlarında küresel sistemin işleyişini belirleyen kritik aktörlerdir.